

'T GENTSCH.SPANT DE KRUUNE!

Deel II: "Toreador, mijn katte(n) es versmuurd"

"Het gaat met het straatlied in de algemene regel gansch andersom dan met het gewoon (sic) lied. In normale voorwaarden maakt een dichter een tekst, waarvan dadelijk, of jaren later het zangerige rythme een toonkunstenaar opwekt om er de passende (...) muziek voor te scheppen. Sommige gekende gedichtjes hebben alzoo soms verscheidene wijzen in het leven geroepen.

Voor het straatlied echter is het gewoonlijk eerst de muziek die geboren wordt, de woorden komen achteraan, althans in de meeste gevallen. (...) Gezien het door iedereen gemakkelijk moet kunnen worden meegezongen, is de muziek in de regel een deuntje, dat reeds goed gekend is, dat men bij andere gelegenheden heeft gehoord en medegeëneurd", schrijft Richard Van Kenhove in zijn standaardwerk: "Het volksleven in het straatlied".

Een van deze bronnen was onze Gentse opera die niet alleen door de franssprekende bourgeoisie bezocht werd, maar op " 't kiekeskot" ook door de volksmens. Op vele gekende aria's uit opera's en operettes maakte hij geestige persiflages. Iedereen kent ze wel: "Salut demeure chaste et pure" wordt: "Salut, 'k ben van de Sassepuurte" of "C'est en vous que j'ai foi": "C'est aux pieds que j'ai froid". Soms werden er op de gekende aria's totaal nieuwe teksten geschreven, zoals "Toreador, mij katten es versmuurd, hedder nie van g'huurd buite de

Brugsche Puurt" of gebruikte men de aanvang ervan als begin voor een totaal nieuwe creatie. Dit is het geval met het lied uit "Les Dragons de Villars": "Ne parle pas, Rose je t'en supplie. Car me trahir serait un grand péché". Dit lied werd in 1994 opgenomen op de CD: "Toreador den opera es versmuurd" gezongen door Koen Crucke en Guido Naessens (1). Zij haalden de tekst op p. 339 uit Van Kenhove en Lepages "Het volksleven in het straatlied". Het gaat als volgt:

Ne parle pas Rose

Ne parle pas Rose, je t'en supplie
car me trahir serait un grand péché.

D'er es gebeurd al op de weg van Lourdes
ne vrieë muurd, hed'er nog nie van g'huurd?

t Was in eu magasin d'épicerië
da'k ik an heur mijn declaratie (2) dee.
Al mee ne kier, de deure die vloogd'open
't Was uwe vent **mee zijne mustapha**
Hij doptege mij mee mijne kop in de sirope
Ne parle pas, Rose ne parle pas.

Napoleon mee zijn Marie-Louise
Marie-Louise avec Napoleon.

En dan hernam men nog eens de derde strofe: " ' t Was in eu magasin d'épicerië"...

Van deze volksliedjes bestaan vaak vele varianten. Het feit dat heel wat mensen analfabeet waren en er uiteraard ook nog geen fonoplaten bestonden, maakte dat men deze liedjes alleen auditief kon onthouden. Aangezien zij ook nog vaak uit verscheidene strofen bestonden en dus soms vrij lang waren, vergat men al dikwijls één of ander woord, zinsnede of groter stuk van zo'n lied, zodat er "gruyèrekaas" ontstond: verminkte of verkorte versies.

Niet getreurd. Zo'n interpretatie werd met de grootste vanzelfsprekendheid opgelapt of aangevuld. Hogergenoemde versie is er duidelijk zo een. Zij is eigenlijk een lappendeken van verschillende versies van het lied. Crucke en Naessens gebruikten de versie Van Kenhove uit 1932.

Bij een optreden in Nederland, waar Naessens o.a. "Ne parle pas" zong, waar schuwde hij de luisteraars dat ze van het Gents dialect soms wel een en ander niet gingen begrijpen, maar dat dat niet erg was, want dat ze bvb. in Gent ook niet wisten wat "ne Moustapha" was...

Publicatie uit 1890 waarin de volledige tekst van "Ne parle pas, Rose..." gevonden werd. Verzameling E. Levis.

Er bestaat echter een oudere versie van het lied van omstreeks 1890, uitgegeven door Snoeck-Ducaju, dat 42 jaar eerder genoteerd is dan Van Kenhoves versie. Het komt uit het "**Liedjesboek** of verzameling van Vlaamsche volksliederen. Gent Snoeck-Ducaju en zoon. Drukkers-Uitgevers 8 Veldstraat 8. 10 centiemen". Daarin vinden we op de eerste bladzijde het lied: "De wraak van nen kruidenier", een oudere en volledige versie van "Ne Parle pas...", waardoor wij uiteindelijk ook gaan begrijpen wat men met "zjne Moustapha" bedoelt.

De wraak van 'nen kruidenier

Romance

Aria uit les Dragons de Villars

1. Ne parle pas, Rose, je t'en supplie.
Car me trahir serait un grand péché;
't was in uw magasin d'épicerie
Dat ik u mijne declaratie dee;
Al mee 'ne keer de deure die vliegt open.
Het was uwe man, 'k wil vluchten maar helaas!
Hij dopt mij mee mijne kop in de siropen...
Ne parle pas, Rose ne parle pas!

2. 't Was schoon om zien, doch ik zag niemendalle;
Uw vent koleerig, spreekt van mij te martelen
En denkt hoe dat hij mij bestraffen zal...
Ik voel allengskens (3) 't einde van mijn leven
En dacht: och God, wat ramp, wat ongena!
'k Moe nu mijn geest in de sirope geven...
Ne parle pas, Rose ne parle pas!

3. Ne parle pas, 'k voel aan mijn benen trekken,
Met éénen ruk was ik het vaatje uit.
En elk begon luidkeels met mij te gekken,
Ik stond daar lijk een uilken op nen kluit!
't Was lek-mijn-leppen, 't was zelfs lek-mijn-ooren
En lek-mijn-oogen, neus, etcaetera;
Wel! heilige deugd, wat dâ'k daar al moest hooren!
Ne parle pas, Rose ne parle pas!

4. Ik wilde spreken, maar helaas,! mijn tanden
Die waren vast gelijk aaneen geplakt.
En rond mijn' oogen had ik suikerranden,
Mijn neus die was precies lijk toegeplakt;
Uw man, die zag'k een grijnzend aanzicht trekken!
Hij roept zijn hond, de kwade Moestafa:
Dat leelijk dier moest mijnen kop aflekker...
Ne parle pas, Rose ne parle pas!

5. Die helsche hond die maakte weinig
moeskens (4)
Hij vloog gelijk nen tijger op mijn vel!

'k Had goed zeggen: koes, mijn beestje,
koeskes (5)

Hij trokt er aan mijn hoofd lijk aan een bel!...

Heel mijn gezicht werd haast vaneen gereten,

'k lag veertien dagen in den paradrâ (6)

'k Zoe sterven moest er iemand ooit van weten.

Ne parle pas, Rose ne parle pas!

Waardoor het Moestafa probleem opgelost is. In hetzelfde liedboekje vinden we van p. 19 tot 22 nog de variant "Voor en na het huwelijk", met een totaal verschillend onderwerp maar eveneens op de wijs van "Ne parle pas..." gezongen. De grap van dit lied zit in het contrast tussen de inhoud en het wijsje van twee opeenvolgende strofen. De oneven strofen worden gezongen op de wijs van "Ne parle pas...", zijn zeemzoet en prijzen Mietje voor het huwelijk de hemel in. De even strofen zijn gezet op de mij onbekende wijs van "Mie past op, de melk komt op" en schilderen Mie af als een ongehoorzame helleveeg, een vuile preie die niets dan slaag verdiend:

Vóór en na het huwelijk.

Vóór. - Stemme: Ne parle pas

Na. - Stemme: Mie past op, de melk komt op.

Vóór het huwelijk.

1. Och! Mietje lief, ik durf het schier niet zeggen,

Wat er voor u klopt onder mijnen kiel;

'k Wensch dat 'k mijn hert kon vóór uw voeten leggen.

Dat ik vóór u van liefde in onmacht viel.

Zelfs binst den nacht en kan ik niet meer slapen,

Het schijnt mij toe dat g'in mijn kamer ziet,

'k Lig uren lang te geeuwen en te gapen.

Och! Mietje lief, verstoot mijn liefde niet.

Na het huwelijk.

2. Mie ik durf het u wel zeggen,

Dat gij uit mijn botten hangt;

Wil uw spel wat overleggen

Als gij geen en troef (7) verlangt.

Zelfs des nachts ligt gij te zagen,

Dat de vaak ons bed ontvlíedt

Ja, gij zult het u beklagen,

Betert uw leven niet,

Mie, pas op,

ik sla er op,
Wilt g'uw kwikkellust (8) niet staken,
Ik zal er een einde aan maken,
Mietje, Mietje, pas maar op,
Ik sla er op.

Vóór het huwelijk

3. Och! Mietje lief, gij gij zijt het beste meisken
Dat er voorwaar op Godes aardrijk leeft.
Gij hebt een stem nog schooner dan een sijsken,
Die, wijl gij zingt, als van aandoening beeft
Mocht ik u eens mijn liefste vrouwtje noemen,
'k Zou voor u werken als een voermans peerd, (9)
Uw levenspad waar steeds bezaaid met bloemen
Ja, alles kreeg ge, wat uw hert begeert.

Na het huwelijk.

4. Mie ik moet u eindlijk zeggen, Dat gij zijt een vuile prei,
Dat g' uw haar zoudt mogen leggen,
En wasch uw hals daarbij,
Men ziet u van verre komen,
Heel de buurt zegt: 't is een schand!
En toen ik u heb genomen,
Blonkt gij als een diamant.
Mie, past op,
Ik sla er op.

Vóór het huwelijk.

5. Geen onweerswolk zal ooit ons liefde storen,
Want vrede alleen heersche in ons gezin.
De laatste cent die zal u toebehoren.
En aan mijn zij, troont gij als koningin.
Uw kleinste wil, zal dadelijk geschieden.,
Geen druppel water ooit in uwen wijn;
Gij moet alleen als meesteres gebieden,
Ik zal uw slaaf, uw heerenknechtje zijn.

Na het huwelijk.

6. Mie, gij durft nog tegenpraten,
Als ik speel op mijnen poot,
In mijn kousen zijn er gaten
Minstens van een vuiste groot.

Mijn halfhemd (10) is niet gestreken.
Heel mijn broek die is gescheurd,
En mijn schoenen, potverdeken!
Zijn met vuiligheid besmeurd.
Mie pas op,
ik sla er op,
Als gij mij durft tegenspreken.
Ik zal u den nekke breken,
Mieke, Mieke, pas maar op,
Ik sla er op.

Vóór het huwelijk.

7. 'k Zie, Mietje lief, uw poesle wangen kleuren,
Gij stemt dus toe, O! onverwacht geluk!
Ik zweer u, nooit zult g'uwe keus betreuren,
En ik, o God! 'k ben eeuwig uit den druk.
Och, Mietje lief, laat ons niet langer wachten
Terstond getrouwd, aan niemand van gebaard.
Zoodra wij onder 't zelfde dak vernachten
Zijn wij 't gelukkigst koppel op deez' aard.

Na het huwelijk.

8. Wat, gij durft mijn jas verpanden
Met mijn uurwerk in den berg. (11)
Wat een wijf heb ik voorhanden,
Dat is toch een beetje t'erg!
Wat, gij kunt er niet meê komen,
Met mijn dagloon, Potshoofd! (12) beef!
Eindelijk 'nen stok genomen
Dat ik u een rossing (13) geef
Mie pas op,
Ik sla er op,
Wilt gij naar geen reden hooren
'k Zal u in de vaart versmooren.
Mietje, Mietje, pas maar op,
Ik sla er op.

Eddy "den Twiedekker" LEVIS

Vraag:

- Wie bezit de muziek van "Mie past op de melk komt op"?
- Wie kent nog andere liederen geschreven op de melodie van "Ne parle pas"?
- Wie bezit nog andere minder bekende Gentse liedjesteksten uit revues, café-chantant, andere versies dan deze vermeld bij Van Kenhove en Waeri, andere scabreuze liederen dan de "Vetjes" van Waeri; conférences of eender welke leuke ludieke Gentse teksten, platen bandopnamen, enz...?

Over de leukste items brouwen wij graag een artikel!

E. Levis, Knotwilgenlaan 26, 9032 Gent; tel. 09/2539470

VOETNOTEN

1. Ne parle pas Rose: Maillart/Van Kenhove, gezongen door Guido Naessens, CD Alora Music 912024-2.
2. declaratie: > Fr.: "déclaration": verklaring. Hier: liefdesverklaring.
3. alengskens: stilaan.
4. moeskes: moeske > Fr.: "Mouche" plakpleisterje als tache de beauté gedragen. > moeskes: gemaakte manieren: moeskes maken: zich onwillig gedragen. Ook moefkes ne moefkesmaker, een moefkesmakerigge.
5. koes(kes): > Fr.: "couche toi": lig, blijf rustig.
6. paradrâ: sparadrap: hechtpleister voor medisch gebruik.
7. troef: slaag. > aftroeven.
8. kwikkellust: lust tot kwikkelen, niet stil kunnen blijven zitten of liggen > een kwikkelkonte: zenuwachtig persoon.
9. voermans peerd: voermanspaard, meestal Brabants trekpaard.
10. halfhemd: halfhende(ke): een nette hemdeborst die men over een ander minder net of versleten hemd aantrekt als men uitgaat.
11. den berg: - van barmhartigheid, bank van lening, pandjeshuis.
12. potshoofd of podshoofd: 1°. puitshoofd > Fr.: "tétard" 2°. Dommerik, kind dat onbehendig te werk gaat. 3°. Vorm, model, om bepaalde vrouwenmutsen te maken. 4°. ook volksnaam voor de bruinvis of het "zeevarken".
13. rossing: pak slaag. > afrossen.